Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 71 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 31-го БЕРЕЗНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 31, 1978 No. 71 VOL. LXXXV.

ВІДБУВСЯ СОБОР ЄПИСКОПІВ УАПЦЕРКВИ

Бавнд Брук, Н.Дж. (С.К.) — 10 березня тут в залі Св. Софійської Духовної Семінарії відбулася чергова сесія Собору Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви, участь в якій взяли — Митрополит Мстислав та Архиєпископ Марко, Орест і Константин. Секретарював проф. І. Коровицький.

Блаженніший Владика Мстислав Первоієрарх УАПЦеркви

Відкрив сесію Владика Митрополит доповіддю про сучасний стан УАП-Церкви в діяспорі та її теперішні потреби. Найбільшу увагу присвятив Владика зростаючій все недостачі священиків. При цій нагоді поінформував про теперішній стан Св. Софійської Духовної Семінарії та про її спроможності в ближчому майбутньому. М.ін. виявлено, що вже на протязі перших трьох років свого існування семінарія дала нашій Церкві двох священиків і одного диякона. Крім того, поінформовано про стан і потреби нашої Церкви в окремих країнах поселення православних українців у вільному світі, Владика Митрополит ствердив неодзовну конечність збільшення числа єпископів, недостача яких стримує дальший розвиток УАПЦеркви поза межами України.

Зчерги Владика порушив справу майбутнього Вселенського Православного Собору та ствердив невідрадне теперішнє положення Вселенської Православної Патріярхії в Царгороді, відношення до якої турецького уряду викликує все більше й більше стурбовання загалу православних у світі. В цьому Владика Митрополит добачує руку совєтського уряду, що діє через Московську Патріярхію, явно неприхильну до Вселенської Патріярхії. Свої спостереження Владика зілюстрував шерегом фактів та зупинився довше над акцією теперішнього проводу т.зв. „Православної Церкви Америки" (колишня Російсько-Американська Митрополія), яка не так давно одержала від Московської Патріярхії автокефальний статус, що його, до речі, не визнали патріярхії Сходу — Царгородська, Олександрійська, Антиохійська й Єрусалимська. Зусилля проводу „Православної Церкви Америки" скеровані передусім на ліквідацію національних православних Церков на терені Північної Америки, що вповні відповідає бажанням Москви. Доповідь Владики Митрополита доповнили Владики Марко і Константин, а Владика Орест поінформував про теперішній стан Західно-Европейської Єпархії.

Серед справ, що їх розглянув Собор, треба насам-

(Закінчення на ст. 4-ій)

СУЖА матиме свої Загальні Збори

Ню Йорк. — Спілка Українських Журналістів Америки (СУЖА), Управу якої очолює голова ред. Ольга Кузмович і секретар п. Павло Дорожинський, матиме цієї суботи, 1-го квітня, свої вже одинадцяті з черги Загальні Збори. У програмі зборів, які відбудуться в приміщенні Пластового Дому при 144 Друга евеню та почнуться в год. 2:30 по полудні, крім формальностей відкриття, вибору Президії, прийняття порядку нарад та відчитання протоколу з попередніх зборів, передбачено вибір номінаційної і резолюційної комісій, звітування уступаючої Управи і Контрольної Комісії, дискусія над звітами і їх схвалення, вибір нової Управи та схвалення резолюцій. Предметом уваги Зборів будуть також проблеми і завдання сьогоднішньої української журналістики.

Плянується конференція на тему суспільні тенденції серед українських канадців

Едмонтон, Канада. — Канадський Інститут Українських Студій запрошує зголошувати доповіді для річної сесії конференції присвячених українцям у Канаді. Чергова конференція, що відбудеться 15 і 16 вересня 1978 р. в Оттавському ун-ті, звертатиме окрему увагу на події після Першої світової війни. Конференція п.з. „Суспільні тенденції серед українських канадців" буде міждомним форумом для розглянення статистичних даних у недавно виданій праці: В. Дарковичі і П. Юзик, „A Statistical Compendium on the Ukrainians in Canada, 1891-1977," Оттава, 1977 р. (гектогр.)

„Компендій" є фундаментальним та всеохоплюючим статистичним довідником про українців у Канаді. Статистичні дані з десяти- і п'яти-літніх переписів населення Канади поділено на сімнадцять загальних тем: етнічність та етнічне походження; населення по підпровінційних районах; відношення сільського до міського населення і поділ за віком; віровизнання; знання та вжиток мов; освіта та вишкіл; хліборобство; участь в політичному житті; робітництво за працею та промислом; рівень і розподіл прибутку; іміграція до Канади; період іміграції; громадянство та місце народження; народжуваність і смертність; подружній і родинний стан; етнічна преса; і злочинність.

Інститут запрошує демографів, соціологів, істориків, економістів, політнауковців та географів зголошувати свої доповіді. У працях можна зокрема розглядати такі теми: економічна мобільність українців у Канаді; етнічна, мовна та релігійна асиміляція; усуспільнення і українсько-канадська родина; і демографічні тенденції серед українських канадців.

Доповіді не можуть тривати довше двадцяти хвилин; будуть видані наукові записки конференції і до них можна долучити статистичні аналізи. Інститут розгляне можливість покриття коштів, дослідів, що вимагають доступу до оригінальних магнітних стрічок запису інформації. Доповідачі одержать ще перед конференцією відбитку „Компендія" для своєї слідчої праці.

Зацікавлених осіб прохається вислати заголовок і короткий начерк пропонованої праці на адресу: Mr. W. R. Petryshyn, The Canadian Institute of Ukrainian Studies, 335 Athabasca Hall, The University of Alberta, Edmonton, Alberta, Canada T6G 2E8, (telephone enquiries: (403) 432-2674).

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР У ВЕНЕСУЕЛІ НАГОЛОШУВАВ ПРАВА ЛЮДИНИ

Каракас, Венесуеля. — „Мир, справедливість для індивідуальних осіб і народів, оборона свобід людини і найкращі способи запевнити, що природні багатства задовольнять потреби всіх людей світу — будуть головними темами моїх нарад з лідерами держав", — сказав по-еспанськи президент Джіммі Картер на летовищі у столиці Венесуелі у вівторок, 28-го березня, розпочинаючи свою поїздку до 4-ох країн світу, а саме: Венесуелі, Бразилії, Нігерії та Ліберії, яка триватиме 7 днів.

Президента, його дружину Розалинни, дочку Еймі, державного секретаря Сайруса Венса, д-ра Збігнєва Бжезінського, головного дорадника Білого Дому, та інших членів уряду ЗСА вітав на летовищі венесуельський президент Карльос Андрес Перез, заявляючи, що населення його країни зокрема тепло вітає президента Картера, бо вважає його „чемпіоном універсальної демократії".

Відвідини згаданих 4-ох країв — це друга частина міжнародної поїздки президента Картера, бо в грудні минулого року і в січні цього року він відвідав Польщу, Іран, Індію, Савдійську Арабію, Єгипет, Францію і Бельгію.

На летовищі в Каракас венесуельці громадянство ентузіястично вітали президента Картера, а він вказують коментатори, не тільки за зміст його промови, але також тому, що виголосив її в еспанській мові.

Відтак президент Картер поклав вінок квітів на гробі Симона Болівара, національного героя Венесуелі, який у 19-му столітті очолював визвольний рух тієї та інших південно-американських країн проти панування Еспанії.

У вівторок відбулися наради президентів Картера і Андреса, під час яких обговорено такі питання, як нові договори ЗСА з Панамою щодо передання контролі над Панамським каналом в руки панамського уряду, стан прав людини в країнах Західної Півкулі, питання військового втручання Куби у справи африканських країн, зокрема Етіопії та Анголі, як також обговорено можливість збільшення допомоги біднішим країнам Південної Америки і справу цін на нафтову ропу. Як відомо, ЗСА імпортують з Венесуелі велику кількість цього роду пального.

Того самого дня підписано три договори між ЗСА та Венесуелею, а саме, відносно риболовлі в Карибійському морі та Атлантійському океані, припинення нелегальної торгівлі наркотиками та щодо дальшого наукового і технологічного обміну.

Увечері відбувся формальний бенкет на честь президента Картера, а в середу він мав промовляти на спільній сесії венесуельського парляменту. Відтак президент Картер і ціла делегація ЗСА мали відлетіти до Бразилії.

Арбатов знову критикує ЗСА

Москва. — Пресові агенства інформують, що Георгій А. Арбатов, видатний совєтський спеціяліст для американських справ і один з довірених в ЦК КПСС аналітиків, знову виступив у вівторок, 28-го березня ц. р., з довшою статтею в „Правді" на тему „зумисного протягання" переговорів про скорочення стратегічної зброї, кажучи, що якщо З'єднані Стейти Америки не перестануть вагатися і не поборлять політичних коректив, то в найближчому майбутньому може дійти до поважного погіршення відносин між ЗСА і СССР, у якому світовий мир може бути загрожений. Арбатов, який виконує функцію директора Інституту для Студій ЗСА і Канади і є членом Центрального Комітету КПСС, представив у статті похмурий образ совєтсько-американських відносин, які, на його думку, значно погіршилися в останньому часі. За ці „похмурі" відносини між обома країнами Арбатов обвинувачує уряд ЗСА, який, мовляв, не зацікавлений підписанням нового договору про скорочення стратегічної зброї, зокрема балістичних ракет і бомбовиків, а це в свою чергу некорисно відбивається на політиці детанту і погіршенні відносин між країнами у цілому світі. Арбатов твердить, що кремлівські верховоди дуже розчаровані повільністю переговорів САЛТ, бо договір повинен був, на їхню думку, вже давно підписаний. Деякі західні політичні спостерігачі твердять, що Москві у тому випадку йдеться не так про підписання договору, як про справне функціонування політики детанту і поправи відносин із ЗСА, бо поголоски про хворобу Леоніда Брежнєва настирливо поширюються, і кремлівські диктатори хотіли б оминути евентуальних комплікацій на випадок перебрання влади іншою особою.

Стаття Георгія Арбатова також критикує деяких членів Конгресу ЗСА, тих, які супротивляються підписанню договору без жадних передумов, в тому числі групу американських конгресменів в числі 21 осіб, яка включала також членів Комісії Репрезентантів для військових справ, що недавно побувала в Москві і зустрічалася з совєтськими верховодами, в тому числі також з Арбатовим. Помимо того, що члени Конгресу і Комісії домагалися зустрічі з Леонідом Брежнєвим, міністром оборони СССР Дімітрієм Устіновим і міністром закордонних справ Андреєм Громиком, вони були прийняті тільки нижчими кремлівськими функціонарями. Таким поступованням Москва бажала показати своє невдоволення теперішніми відносинами між ЗСА і СССР.

Протягом лютого збільшилися ціни на харчі

Вашінгтон. — Департамент праці інформує, що протягом лютого ціни на харчові продукти зросли на 1.2 відсотка, зокрема збільшилися ціни на м'ясо. В загальному, ціни на продукти широкого вжитку зросли на шість десятих одного відсотка протягом лютого, а в січні цей зріст становив вісім десятих одного відсотка.

Статистика за лютий викликала затривоження серед урядових економістів і спеціялістів з приватного сектора, бо якщо така тенденція щодо підвишок продовжуватиметься, то річний інфляційний зріст буде набагато вищий, ніж передбачувано в Білому Домі. Існує можливість, що річний інфляційний рівень вінотриме 8.4 відсотка, замість передбачуваних 6 або 6.5 відсотка.

В лютому ціни на воловье м'ясо збільшилися на 4.1 відсотка, на свинину 2.6

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ ПЕРЕГОВОРЮЄ З ОПОЗИЦІЙНИМИ ПАРТІЯМИ

Париж, Франція. — У вівторок, 28-го березня ц.р., лідер великої французької Соціялістичної партії Франсуа Міттеранд зустрівся на офіційній розмові з президентом Франції Валери Жіскаром д'Естеном і говорив з ним про основні зміни політичного життя, які плянує увести в життя Жіскар. Після 90-хвилинної розмови, Міттеранд зустрівся з кореспондентами, відчитав написану заяву у якій стверджується, що опозиційні партії, які програли вибори у Франції у двох турах, держатимуться своїх принципів. Ніхто, очевидно, не вірив, що опозиційні партії підтримуватимуть теперішню політику президента Жіскара, але в загальному у Франції панує переконання, що ліві партії, крім комуністів, щиро приймуть заклик президента про „коекзестенцію", тобто про мирне співіснування урядових і опозиційних партій. Міттеранд дещо розвіяв ці ілюзії своєю заявою, в якій говориться, що не може ніколи існувати ідеальної співпраці між урядом і опозицією. Він однак запевнив французів, що його партія, якщо йдеться про демократичні свободи, оборону держави, мирну політику, поліпшення життєвого рівня населення, — все підтримуватиме уряд. В найближчих днях Жіскар зустрінеться також з іншими лідерами лівих політичних партій, включно з комуністами та керівниками профспілок. Після визиту Міттеранда речник бюра президента заявив, що в Елісейському палаці панує тепер атмосфера „помиркованости і відпруження", бо це перший випадок від часу відновлення П'ятої Республіки ген. де-Голем, що голова держави приймає на послуханці, і то з власної ініціятиви, лідерів опозиційних партій і обговорює з ними політичні пляни уряду. Досі країна була поділена на дві частини: частину „сили", яку творили проурядові партії, і частину „ворожости" з лівими опозиційними партіями на чолі. Ніколи ще ніхто, крім президента Жіскара, не пропонував „розсудливого співіснування" з опозицією.

Бегін закликає Садата відновити безпосередні переговори

Єрусалим (Бейрут) Каїр. — Ізраїльський прем'єр Менахем Бегін у вівторок, 28-го березня, повідомив, що вислав єгипетському президентові Анварові ель-Садатові листа, в якому закликає до відновлення безпосередніх переговорів між Ізраїлем та Єгиптом, конкретно, відновлення діяльности спільних військової та політичної комісій. Він рівнож заклик Садата представити свої „контрпропозиції" до ізраїльського пляну відносно замирення з арабським світом. Лист Бегіна передано Садатові через американські дипломатичні місії в обох країнах.

Коментатори підкреслюють, що лист Бегіна — це фактично відповідь на раніший лист, що його переслав Садат ізраїльському прем'єрові.

Згідно з інформаціями ізраїльських урядових чинників, Бегін закликав єгипетського президента подати свої „контрпропозиції" щодо питання окупованих арабських земель на західньому березі ріки Йордан і біля міста Гази та відносно ізраїльських осель на Сінайському півострові. Уряд Бегіна погоджується надати палестинським арабам „внутрішню автономію" і повернути Єгиптові Сінайський півострів, але затримати там свої оселі. Натомість єгипетський уряд вимагає, щоб палестинські араби мали „повне право на самовизначення" і настоює, що Ізраїль мусить зліквідувати свої оселі в Сінаю.

Протягом останніх кількох днів, тобто після повороту Бегіна з Вашінгтону, де він і президент Джіммі Картер не зуміли дійти до порозуміння щодо ряду питань, зв'язаних зі ситуацією на Близькому Сході, в Ізраїлі поширюються вістки, що уряд Бегіна може погодитися на „деякі концесії".

У вівторок Ясір Арафат, провідник Палестинської Визвольної Організації (ПВО), заявив, що та організація та цілий палестинський партизанський рух готові співпрацювати з військовими відділами Об'єднаних Націй, які прибувають до південної частини Лівану, щоб заступити там ізраїльські військові з'єднання, які зайняли „зону безпеки" в тій арабській країні.

Італійські „червоні ґвардисти" почали суд над Альдо Моро

Рим, Італія. — Терористи з т. зв. „Червоної бригади" заявили в неділю, 26-го березня ц. р., що вони почали „народний суд" над колишнім прем'єром італійського уряду, а тепер головою Християнсько-демократичної партії Альдо Моро, якого вони сильою схопили 9 днів тому, вбиваючи при тому 5-ох охоронців цього провідного італійського політичного діяча. Терористи передали свою заяву на письмі до італійських газет у трьох місцевостях. У заяві „червоних ґвардистів" вказується, що Альдо Моро є головним експонентом сьогоднішнього „жорстокого режиму", контрольованого „імперіялістичними буржуями" і „міжнародними корпораціями". Заява також обвинувачує італійську Комуністичну партію за її згоду працювати в системі „антиробітничої поліційної держави" і бути шпигуном для „імперіялістичного уряду". Терористи заповідають дальшу боротьбу за встановлення в Італії „робітничого уряду" і „чистого комунізму", який протиставиться політиці Енріко Берлінгуера, теперішнього голови Компартії. Своєю заявою „червоні ґвардисти" порушили майже однотижневу мовчанку і сказали світові, що Альдо Моро ще живе, бо поліційні розшуки досі не дали жадних вислідів, помимо того, що в розшуках беруть участь десятки тисяч поліцистів і цивільних детективів.

КОНЦЕРТ МАРІЇ СОХАН

Пирчес, Н.Й. — Піяністка Марія Сохан з Вудкліф Лейку, Н. Дж., виступить 2-го квітня ц.р., о год. 7-ій, у Магаттанвілл Коледжі в Піюс X Гол у Музичній Будівлі, виконуючи композиції Баха, Бетговена, Шопена, Дебюссі та Ревутського. Марія Сохан є студенткою останнього року в Магаттанвілл Коледжі і ученицею д-ра Антона Лямагра; її головні предмети — це математика і музика. Колись вона була ученицею Українського Музичного Інституту Америки, навчалась у пані Ольги Чипак, градуючи у 1974 році. Будучи студенткою Інституту, Марія Сохан виступала на різних концертах, включно з доброділним концертом в грудні минулого року, в Карнегі Голл.

„МОСКВА —ВОРОГ МИРУ І ЛЮДЯНОСТИ" — ПИШЕ о. В. РОМАНЮК ДО ПАПИ ТА МИТРОПОЛИТА УАПЦ

Ф. № 191
КВИТАНЦИЯ
Принято от Мишиной Прасковьи Ильиничны
адрес плательщика Ленина 44-1 гор Обнинск Калужской обл
№ 064
Согласно извещению № адм. ком 1974 года штраф за веру в бога 50 р. административной комиссией

Наименование и срок платежа	Платежи прошлых лет	Платежи текущего года	Пеня	Всего

Подпись плательщика [signature] Кассир (контролер)

Неймовірний документ! Це „Квитанція" ч. 191 з 18-го вересня 1974 р. з міста Обнинськ, Калузької области за одержання від Параскеви Іллівни Мішиної 50 (п'ятдесять) рублів КАРИ ЗА ВІРУ В БОГА („штраф за веру в Бога"). Фотокопію цього документу переслав редакції з відповідним коментарем Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів, інформуючи, що цей документ був надрукований у шведському журналі Ortodox Tidning, тобто „Православний Вісник" в Стокгольмі, Швеція, очевидно з відповідними коментарями на „свободу релігії" в Совєтському Союзі.

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Передаємо повні тексти звернень о. Василя Романюка до Папи Павла VI і до Митрополита УАПЦ. (Прізвище Митрополита в документі написано нечітко). Священик В. Романюк перебуває в Мордовському таборі.

ЛИСТ ДО ПАПИ

„Ваша Святосте! У зв'язку з тим, що порушення підставових прав людини в СРСР продовжується і немає найменшої надії на будь-яку поліпшу, нас спонукало звернутися до Вашої Святости, світових християнських міжнародних організацій та всіх людей доброї волі, не залишити нас самітними, й активно виступити в обороні потопаючих у нас свобід.

Нам здається, що з боку деяких міжнародних християнських організацій і відомих церковних діячів, приділюється дуже мало уваги найважливішому питанню нашої доби. Усім відомо, що СРСР — країна в якій здійснюються найважчі злочини супроти християнства, а також проти людини.

Звичайно, сатана докладає всіх зусиль, щоб звести з правильного шляху навіть слуг Церкви, про що свідчать вислови деяких церковних діячів на міжнародній конференції „Релігійні діячі за тривалий мир і справедливі відносини між народами", що відбулася цього року в Москві.

Нам невідомо про що говорилося на цій конференції, бо промови делегатів не публікувалися в радянській пресі. Вони, напевно, були друковані в журналі Московської Патріярхії, а цього журналу в продажу немає, не зважаючи на те, що зміст його досить бідний. Тож конференція була ізольована від радянської громадськости і

(Закінчення на ст. 4-ій)

ГЕН. ПЕТРО ГРИГОРЕНКО ВИСТУПИТЬ НА КОНҐРЕСІ МІЖНАРОДНОЇ АМНЕСТІЇ

Ню Йорк. — Ген. Петро Григоренко, позбавлений громадянства СССР брежнєвським указом український дисидент, який від 1-го грудня 1977-го року перебуває в ЗСА, буде одним з двох головних промовців на річному Конгресі Американського Відділу Міжнародної Амнестії, що відбудеться в Сан Франсіско, Каліф., в днях від п'ятниці, 31-го березня, до неділі, 2-го квітня. Шведський журналіст Томас Гаммарберг, який очолює екзекутивний Комітет Міжнародної Амнестії, рівнож виголосить промову під час відкриття Конгресу в п'ятницю увечері. Ген. Григоренко був запрошений Підготовчою Комісією Американського Відділу Міжнародної Амнестії, яка під час його ув'язнення в 1973-му році адоптувала його як одного із численних „в'язнів за переконання". Як відомо, минулого року Міжнародна Амнестія була відзначена нагородою миру ім. Нобля за заслуги в обороні прав людини.

Ген. Петро Григоренко

В Конгресі передбачена участь представників 118-ох Відділів із 34-ох стейтів Америки.

Крім виступу на Конгресі, ген. Григоренко відбуде пресову конференцію в Сан Франсіско в понеділок, 3-го квітня, в год. 10.30 вранці, що її рівнож влаштовує Міжнародна Амнестія.

Користаючи з побуту ген. Григоренка в Сан Франсіско, Головна Канцелярія УККА скontактувалась з тамошнім своїм Відділом в справі влаштування зустрічі гостя з місцевою українською громадою.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ У ВАШІНГТОНІ

Ню Йорк, Н. Й. (УККА). — Ген. Петро Григоренко, який очікує рішення американського уряду дати йому право політичного азилю в Америці, мав виступити в четвер, 30-го березня 1978 р., на пресовій конференції в готелі „Капітол Гілтон" у Вашінгтоні, Д. К.

Конференцію, яку влаштовувало Українське Інформативне Бюро УККА, була заповіджена на год. 10-ту перед полуднем в парлорі „Каліфорнія". Керівником конференції мав бути інж. Юрій Нестерчук, тимчасовий керівник Українського Інформативного Бюра.

Ген. Григоренко, член Української Гельсінкської Групи у Києві, мав говорити про справи Миколи Матусевича та Мирослава Мариновича, як теж про загальне переслідування в Україні, головно про русифікаційну політику Москви в Україні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Поховали правду

Помимо того, що добігає вже майже місяць часу від формального закінчення Европейської Конференції для справ безпеки і співробітництва, проблематика Београду, а зокрема оборони людських прав у цілому світі, в тому числі в Совєтському Союзі й інших комуністичних країнах, не зникає зі сторінок світової преси і дискусійних форумів, які займаються студіями порушення прав людини і їх відповідно інтерпретують. Зокрема багато місця присвятила цій справі швайцарська газета ,,Ді Ноє Цюріхер Цайтунг'', з редакцією якої співпрацює наш земляк ред. Богдан Осадчук, а також інші великі щоденники в західньоевропейських країнах, обурюючись агресивною поставою Москви на відтинку оборони прав людини і стосування тиску на інші держави, з метою не допустити до включення гуманітарних справ ,,Тетього кошика'' Гельсінкської угоди до кінцевого документу Европейської Конференції. Правда, деякі газети, а також Комітети прав людини в Европі, невдоволені дефензивно-опортуністичною тактикою великих західніх держав, зокрема ЗСА, Великобританії, Франції і Західньої Німеччини, які першими все атакували уряд Совєтського Союзу за порушення Гельсінкської угоди і потоптання прав людини, але також першими сигналізували відступ з раніших безкомпромісових позицій і стосували методи примирливости у відношенні до комуністичних держав. Москва, натомість, настирливо заперечувала право західніх держав на оборону людських прав, відмовлялася на ці теми дискутувати і вимагала усунення цієї проблематики з програми Конференції. ,,Постава Юлія Воронцова, голови делегації СССР в Београді, — пише ,,Ноє Цюріхе Цайтунг'', — пригадувала всім учасникам Конференції, що Совєтський Союз йде у тому напрямі, щоб здемобілізувати і застрашити Захід, зробити його податливим на совєтські вимоги, заколисати багатьох незобов'язуючими словами розрядки і співпраці''.

До комплексу справ, тісно пов'язаних з Београдською Конференцією, зайняв становище також Комітет координації допомоги боротьбі народів Сходу і СССР, міжнародна організація з осідком у Парижі, в якій активну участь беруть також українці та новоприбулі із Совєтського Союзу дисиденти. На пресовій конференції, яка проходила під моттом ,,Београд — поразка чи надія?'' виступили Г. Картан, голова відомої у Франції профспілки математиків, яка свого часу допомагала Леонідові Плющеві видістатися з СССР, й інші видатні політики і вчені, які намагалися дати об'єктивну оцінку перебігу Европейської Конференції і вказати на саботаж комуністичних держав, якщо йдеться про питання людських прав. Новоприбулі, зокрема Татьяна Ходорович і Леонід Плющ, звертали увагу на: потоптання прав людини кремлівськими диктаторами; шкідливість співпраці Заходу з СССР; нехтування Гельсінкської угоди; пригнічуючий зміст кінцевого документу Београдської наради тощо.

Усі доповідачі і дискутанти цілком слушно стверджували, що в Београді ,,похоронили правду'', за яку змагаються численні поневолені народи в СССР. Дискусійним залишається, однак, питання опортунізму Заходу і ховання під сукно справ оборони прав людини. Відомо ж бо, що, наприклад, голова делегації ЗСА у Београді амбасадор Артур Голдберг, а також канадська делегація, речником якої в останній фазі був міністер багатокультурности Норман Кафік, кількаразово і дуже категорично підносила справу людських прав і непошанування прав людини комуністичними країнами, зокрема Совєтським Союзом. Крім того, вартість цієї Конференції полягає також в тому, що взагалі про справи оборони прав людини можна було говорити на такому міжнародному форумі. Немає сумніву, в Београді програла людина, права якої топчуть комуністичні режими і тоталітарні уряди інших країн.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ

БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Іван Кедрин

ЗА ЄДИНИЙ ФРОНТ З ЖИДАМИ

Лист д-ра Ізраеля Кляйнера із Мюнхену та Декларація 12-ох жидівських діячів з Ізраїлю, колишніх політичних в'язнів та протирежимових активістів з України, проголошені у ,,Свободі" з 15 березня 1978, — це документи величезної, просто історичної важливости і вартости. Згадану Декларацію можна порівняти з ,,Декларацією в українській справі", яка появилася у паризькій польській ,,Культурі" з травня 1977 р. Тільки там, у тій Декларації, що її підписали 12 видатних письменників і публіцистів — поляки, чехи, мадяри і росіяни — були ложка дьогтю у бочці меду: висловлюючись за потребу самостійної української держави, в ім'я справедливости та миру й стабільности у Східній Европі, там м.і. сказано: ,,В усякому разі змагаємо до створення такої ситуації, в якій українці могли б свобідно висловитися, чи прагнуть самостійного державного існування". Іншими словами: у тій заяві крилася нотка ,,непередрішенства". Головний редактор паризької ,,Культури", Єржи Ґедройць, у розмові з автором цих рядків літом минулого року у Парижі боронив те ,,непередрішенське" речення арґументом, що мовляв, натиск русифікації в Україні такий сильний і всебічний, що не можна передбачити, які він матиме наслідки, якщо совєтська імперія втримається ще довший час... Нас цей арґумент не переконує, проте сам факт, що видатні публіцисти чотирьох народів, між ними й росіяни, висловилися одверто публічно за державність України — був доказом великого і дуже відрадного поступу політичної думки у тих інтелектуальних колах, які ще недавно наче ,,а пріорі" відкидали ідею самостійної України.

Декларація жидівських діячів виходить з іншого погляду, дармащо в основному вона співзвучна з Декларацією ,,Культури": конечности добрих взаємин з українцями в ім'я спільного фронту проти спільного ворога — совєтського імперіялізму. Жидівська декларація, може, слабша за польську, бо не ставить точки над ,,і" щодо конечности відродження української ні від кого незалежної української держави. Проте, водночас вона схоплює проблему ширше, бо вказує на загрозу від російського (тепер комуністичного) імперіялізму для всього вільного світу, на успіхи совєтської імперії у здійснюванні давньої царської мрії — запанувати над Близьким і Середнім Сходом, ба навіть всадовитися на африканському континенті, — вказує на теперішню приявність на Середземному морі сильної совєтської воєнної фльоти. Водночас Декларація д-ра Кляйнера та його земляків з Ізраїлю рішуче заперечує, наче би український нарід ,,з природи" був антисемітським, цілком правильно вказує на Москву, як головного автора леґенди про ,,вроджений" український антисемітизм і таврує той західній світ, який піддається такій московській пропаґанді, що крокує по шляху, що його накреслила давня імперіялістична теза: ,,діли і пануй".

Очевидно, наші відносини з поляками, чехами, росіянами чи жидами, це окремі проблеми, далеко не тотожні. Проте, подібні і в головній точці таки збігаються: потрібний одностайний фронт проти російського комунізму, як теперішньої найбільш загрозливої імперіялістичної потуги. Названі проблеми подібні тим, що кожна з них наболіла й на підхід до кожної з них все ще найбільший вплив має чинник чуттєвий, а не розумовий. У Декларації в паризькій ,,Культурі" найважливіше було те, що оце вперше знайшлися також російські письменники й публіцисти, які визнали за Україною право на державність, на самостійництво, і — але це все ще насправді тільки нечисленні одиниці у російському народі, які ,,разчлененіє" єдиної неподільної Росії вважають злочином, бо ж і совєтське правосуддя карає засланням до психушки чи до концтабору на довгі роки смільчака, що зважується покликатися на статтю ,,найдемократичнішої у світі" совєтської конституції, яка дозволяє УССР ,,вийти з Совєтського Союзу". Декларація жидівських діячів не говорить про українську державність, але говорить про необхідність, невідхильність мирного і згідливого співжиття українців і жидів на одній території України. У ширшому аспекті, викорінення у жидівському загалі переконання, що українці ,,з природи" антисеміти і, в логічному наслідку, потреба викорінення в жидівському суспільстві їх антиукраїнського та проросійського становища — це одна з найболючіших і найважливіших українських проблем.

Не раз можна почути здивування: чому жидівський загал, головно верхівка зорганізованого жидівства в Америці (,,Бнай Брит") ворожі супроти українців, коли Москва переслідує жидів, які не хочуть асимілюватися в СССР, і коли Москва є найбільшим ворогом Ізраїлю та постачальником зброї і вишколу арабським екстремістам-терористам?! Це дійсно дивний феномен, що жиди забули про процес Бейліса і про старорежимне гасло ,,бий жидів — спасай Росію", зате охоче піддаються московській пропаґанді про антисемітизм українців. Тайна цього феномену, мабуть, у тому, що жиди завжди орієнтувалися на державу, в якій жили, а не на нарід, серед якого жили. Відсіль прийшло прислужництву польській шляхет-

(Закінчення на ст. 4-ій)

М. Мельник

АСОЦІЯЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСОРІВ

Багато людей недоцінює Українську Асоціяцію Університетських Професорів, а це шкода. Очевидно, за відносно недовгий час свого існування Асоціяція нічого революційного не створила та, помимо того, деякі її заходи, становища й інституції уже принесли нам значні користі.

Сам факт існування Асоціяції є для нас важливий. Наші недруги не раз досить успішно пробували представляти перед публічною опінією Америки не тільки українські політичні групи, але й такі установи як УККА за представників невеликого числа українських ,,екстремістів-сепаратистів''. Того вони не можуть зробити з Асоціяцією, яка згуртовує біля 180 професорів з різних ділянок і з найбільш різнорідними переконаннями. Професори ті не тільки вчать на різних університетах Америки і Канади, але й певна кількість з них здобула собі досить добрі наукові чи адміністративні позиції. Їхня виразна ідентифікація з американськими чи канадськими університетами і з українською етнічною групою сильно утруднює намагання наших недругів нав'язати українській проблемі ярлик несерйозности і авантюрництва. Сам цей факт уже вповні виправдує існування Асоціяції.

Управа УААУП час від часу пише листи до різних установ в таких справах, як радіо ,,Свобода'', вірне насвітлювання української проблеми, оборона українських політичних в'язнів, заступство українських інтересів в Києві чи Москві і т.п. Із деяких відповідей на ті листи виходить, що заходи ті не залишаться без успіхів. Деяким людям здається, що написати листа це дрібна річ. Цікаво, хто ті листи писав би, коли б Асоціяції не було. Цікаво теж, чи нам було б легко намовити якусь неукраїнську асоціяцію — наприклад, Американську Асоціяцію Істориків — щоб вона в нашій справі того роду листа написала. Це не є проблема коштів писання листів. Це проблема авторитету, що за тими листами стоїть. А інституцій чи організацій із того роду авторитетом ми напевно багато не маємо.

Для багатьох людей, а в тому і деяких професорів, присутність в управі УААУП тих чи інших людей, це вже певний показник того, що Управа буде підтримувати певну внутрішньо-політичну лінію. Є в нас ще й такі люди, які принципово підтримують тільки ті інституції, де їхні ідеологічні приятелі мають більшість. Люди ті, вправді, деклямують ,,нація понад усе'', та в дійсності дбають тільки за інтереси своєї ідеологічної групи. Тим часом, за ввесь час свого існування тільки один раз члени Асоціяції протестували проти політичного становища Управи УААУП. Це було тоді, коли Управа публічно відмежувалась від акції професорів, які написали листа до уряду СССР та адміністрації того уряду в Києві. На їхню думку, це була приватна ініціятива, і тому Управа УААУП не мала формально права у того роду справи вмішуватись.

Я тільки раз опустив Загальні Збори Асоціяції. Та на тих усіх Зборах, у яких я брав участь, ніхто ніколи не протестував проти якоїсь акції чи становища Управи, які мали б партійно-політичний характер. За цілий час існування Асоціяції тільки два рази певна кількість членів протестувала проти того, що уступаючі управи мають тенденцію призначувати своїх наступників, та в багатьох випадках заторкнені Управи чи на Загальних Зборах чи після Загальних Зборів справи ті досить задовільно вияснили чи поладнали. Треба сумніватись, чи є багато українських організацій, які мали б так мало того роду клопотів і які з таким вирозумінням полагоджували б назріваючі конфлікти.

Більш серйозний конфлікт назрів в Асоціяції на тлі української наукової політики. Конфлікт той був серйозний тому, що розходження було основне. Одні люди займали становище, що серйозна українознавча наука може розвиватись тільки при неукраїнських університетах чи інститутах. Становище те знайшло свій вислів у відношенні декого із тих людей до УВУ та у майже смішно малій фінансовій підтримці українських установ. Один із наших визначних науковців виступив із досить неперебірчивою критикою УВУ і перед своїми і чужими людьми, помимо того, що УВУ мав акредитацію Міністерства освіти тих чужих людей. Того роду критика УВУ та інших установ мала далекойдучі наслідки для підтримки тої чи іншої наукової політики українським загалом. Тут варто б теж згадати, що кільканадцять професорів підписались під заявою, яка виразно давала до зрозуміння, що краще, коли українськими грішми на українознавчі цілі завідуватимуть не-українці.

Поодинокі Управи УААУП, натомість, стояли на становищі (і його вони формально висловлювали), що є основна різниця між інституціями чи людьми, які нам приносять користь, та інституціями чи людьми, які стоять на службі української науки чи української справи. І тут дійсно тяжко повірити, що

(Закінчення на ст. 4-ій)

М. Пастернакова

СТЕЖКА БІЛЯ ДОРОГИ

Період часу між двома світовими війнами в Західній Україні, не зважаючи на нищівну політику польського уряду супроти українців, позначився сильним ростом національної свідомости у всіх верствах українського населення. У висліді цього піднісся значно культурний і економічний рівень, однаково по селах, як і містах країни. Багато до цього причинилися колишні члени Української Галицької Армії, які кінчали студії в закордонних високих школах і як українці не могли дістати праці у своєму фаху в державних польських установах. Вони ішли в терен між нарід і своєю повної посвяти діяльністю клали підвалини під відродження українського духа. З рамені центральних організацій як ,,Сільський Господар", ,,Центросоюз", ,,Маслосоюз" постала густа мережа кооператив, молочарень, далі кружки ,,Рідної Школи", читальні ,,Просвіти", молодіжні організації як ,,Пласт'', ,,Січ'', ,,Соколи" і т.п. клітини релігійного і національного виховання. Особливо молодь, відчуваючи рідний ґрунт під ногами, була самовпевнена у своїх патріотичних виявах. Не застрашували їх ні знущання польських поліцаїв, арешти, львівські Бриґідки, Береза Картузька, ні навіть засуди смерти. Така піднесла загальна атмосфера мала великий вплив на розвиток праці в різних ділянках культури і науки, зокрема у пошуках і дослідженнях праісторичних пам'яток в терені.

В 1928 р. на особисте запрошення д-ра К. Студинського, голови Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові, і д-ра І. Свєнціцького, директор Національного Музею, мій чоловік Ярослав Пастернак приїхав з Праги на постійно до Львова і став працювати в ділянці археології та етнографії в обох установах. В тому теж часі на пропозицію Блаженнішого Патріярха Йосифа, тодішнього ректора Богословської Академії у Львові, викладав археологію України в Академії і провадив з богословами екскурсії в терен з метою польової практики та пізнання метод розкопів. При музею Академії постала збірка археологічних предметів.

Багато не тільки освічених людей, зокрема священиків, вчителів, інспекторів кооператив, але також селяни звертали увагу на виоране плугом крем'яне знаряддя, черепки глиняного посуду, куски срібла, тощо, що їх передавали вони до школи де творилися перші археологічні збірки, які дали початок реґіональним музеям. Важливіші знахідки привозили до Львова до Музею НТШ. В цікавіших випадках необхідно було провести пробні розкопи в терені. Поїздки, реконструкція матеріялу в лябораторії, зберігання його в ґабльотах вимагали не тільки моральної, але теж матеріяльної допомоги громадянства. Щоби включити ширші круги свідомих українців в ділянку досліджень української старовини, виникла думка зорганізувати Товариство Прихильників Музею НТШ у Львові. Першим його головою став д-р Кривуцький, директор Земельного Банку у Львові, а членами були адвокат д-р К. Паньківський, інж. Е. Храпливий директор ,,Народної Торгівлі" та інші видатні українські діячі. Вже в короткому часі Музей НТШ значно збагатив свою археологічну збірку і саме старанням Товариства Прихильників приміщення музею збільшилось на три великі кімнати.

Особливе зацікавлення вело мого чоловіка на терен княжої столиці Галич, у село Крилос, де він протягом кількох років в літку провадив розкопки. У 1937 р. йому пощастило відкрити фундаменти собору та кам'яний саркофаг з тлінними останками князя Ярослава Осьмомисла. Розкопи і відкриття в Крилосі стали своєрідною історичною подією, яка підняла українську духовність не тільки в Галичині, але і далеко поза її межами. Вони деякою мірою розпочали новий етап у дослідженнях старокнязівської доби в Західній Україні. Розкопи велись коштом митрополита А. Шептицького.

Досі живою стоїть перед очима зворушлива картина, коли відкрито саркофаг. Робітники зняли шапки, перехрестились, впали навколішки. Ми всі зробили те саме. У непорушному над нами повітрю, зависла абсолютна тишина. Наче зупинився час. А дзвони церковні гомоном радісним, великоднім ще більше підкреслювали світлу візію давньоминулого.

Окрилена усною словесністю вістка про відкриття на Крилівській Горі понеслась по всій Україні. Кожного дня прибували люди пішки, підводами, залізницею, прогульковці, між ними найбільше молоді, яка добровільно працювала фізично при розкопах. З Волині прибули процесії з хоругвами і священиками, організації з прапорами, всі, щоби поклонитись перед тлінними останками володаря Галицько-Волинського князівства. В пресі друкувались репортажі, наукові розвідки, поезії присвячені історичній події. Письменник В. Софронів Левицький фільмував розкопи в Крилосі і висвітлював їх в залі Лисенка у Львові. М. Фостун написав повість ,,Над Галичем гримить", Олександер Олійник поезію п.н. ,,Тіні", присвячену Ярославові Пастернакові, Ігор Калинець в ,,Поезії" згадує Крилос і Пастернака. Останньо появилась в пресі вістка, що відомий поет Є. Маланюк написав лібретто (незакінчене) до опери в трьох актах п.н. ,,Ярослав Осьмомисл''. Музичне оформлення мав скомпонувати композитор Хомінський. На жаль, не вдалося це унікальне діло закінчити з приводу смерти автора. В пляні було на фундаментах реконструювати собор, який став би місцем всенародних прощ, ,,Меккою" для всіх українців.

З признанням у милому спогаді того часу згадую інж. Степана Ґелу, який весь час археологічних розкопів на терені Крилоса, робив поміри на фундаментах собору, на ,,Золотому Току", і ,,Підгородді". Він став приятелем мого чоловіка і вони себе жартом називали ,,парохом" і ,,сотрудником". Також управитель митрополичих дібр інж. Д. Герчанівський був постійним асистентом і господарем на розкопах. Робітники зі своїм ,,форманом" Данилом були душею і співтворцями крилоських подій.

Кількакратно були в часі розкопів урядовці станиславівського воєвідства, метою з можливо зупинити дальші праці, про які, як про ,,сензацію", гомоніли широко люди. Одначе того не зробили, а навпаки, дали дозвіл моєму чоловікові говорити в польському радіо у Львові про свої відкриття. Говорив українською мовою.

Відкриття в Крилосі поставили вимогу зазнайомити з ними польських та закордонних археологів з метою виміни думок в питанні походження слов'ян, зокрема українського народу. В реалізації того наміру багато допомогло знайомство мого чоловіка з тодішнім міністром освіти в польському уряді у Варшаві, проф. Влодзімєжом Антонєвічем що був українського роду. Він був колеґою мого чоловіка в студіях антропології і археології у Львівському університеті, перед Першою світовою війною. Він особисто відвідав Крилос, був гостем в

(Закінчення на ст. 4-ій)

Володимир Янів

ІНТЕРЕСНА МАЛЯРСЬКА ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ

(1)

З нагоди виставки українського декоративного малярства і ґобеленів Христини Куріци-Ціммерман в УВУ — 9-31 грудня 1977 р.

В приміщеннях Українського Вільного Університету була відкрита впродовж грудня м. р. виставка праць Христини Куріци-Ціммерман, молодої української мисткині із Відня, яка всіх присутніх на відкритті й пізніших відвідувачів полонювала життєрадісністю своїх картин. З уряду господаря довелося мені відкрити цю виставку, а що робив я це із спеціяльною радістю і своєрідним відчуттям сатисфакції, а то й гордости, то бажалося влити у слова багато тепла. Це ідеальна атмосфера, щоб спеціяльно вжитися в експонати, щоб вчутися у творчий настрій мистця. І до тієї хвилини відкриття спогадом вертається і згодом.

До теплого настрою вечора спричинився факт, що виставка викликала поважне зацікавлення серед української громади Мюнхену і — почасти — також у наших німецьких приятелів. Українські відвідувачі виявили й цим разом свою вірність для УВУ і зацікавлення його імпрезами, але їх приманював насамперед дебют у Мюнхені нашої землячки, що з дитинства проживає у Відні, якій нелегко й говорити по-українськи, але яка відчуває по-українськи і яка намагається віддати в своїх творах — як сама каже — красу втраченої країни. Вона й сигнує образи своїм іменем: Христина.

Радість при відкритті випливала з факту, що УВУ спромігся в 1977 р. на дві мистецькі виставки і зміг в той спосіб поширити свою активність на нові поля культурних виявів. Перша виставка — в травні 1977 р. — була влаштована у 10-ліття смерти відомого нашого маляра та графіка Бориса Крюкова, який промандрував світ на шляхах із втраченої Батьківщини до далекої Арґентини, яка його гостинно прийняла й в якій він здобув собі визнання й признання. Друга виставка мала представити молоду мисткиню, яка Батьківщину залишила шестилітньою дитиною, але її не забуває, як це гості мали скоро змогу побачити й відчути в її барвних снах. Обидві виставки доречно доповнювали нашу видавничу діяльність: це ж УВУ випустив в окремій серії мистецьких монографій три поважні альбоми (два мюнхенського нашого різьбаря Григора Крука та третій передчасно померлого маляра Степана Луцика); четвертий альбом (Галини Мазепи) є у підготові. На вечорі — саме у присутності німецьких гостей — доцільно видалося підкреслити, що змогу видати три мистецькі альбоми УВУ завдячував меценатам з-поміж німецьких промислових кругів (альбом С. Луцика вийшов завдяки пластовим друзям із куреня Лісових Чортів). Цей вирізок із активности УВУ вказує на завдання модерного університету на тлі нашої нашої дійсности, а зокрема підкреслює обов'язок екзильного університету, який не може служити тільки авдиторному навчанню й науковому дослідові, і який не тільки бажає спричинюватися до формації людини в найширшому розумінні слова, але має статися духово-культурним центром для цілої діяспори, тобто своїм притяганням до співдії всіх творчих сил із діяспори, але також своїм випромінюванням творчої атмосфери на цілу діяспору. А звісно, що культура включає в себе також мистецтво, і мистецтво є невід'ємною частиною духового життя людини. Якщо ми формацію людини хочемо вірно розуміти (і не утотожнювати її з однобокою однонною ,,зрівнялівкою'' за згори передбаченими шабльонами), то саме в тому випадку мистецтво є дуже щасливим доповненням і навіть вивершенням навчання й науки. Славетна традиційна ,,академічна свобода'', — в минулому так дуже виправдана і завжди дуже бажана ,,Libertas Academica" є зумовлена (але й заздалегідь допускає) багатство різних поглядів і твердих переконань, і тільки вона є передумовою ,,цілої людини''. І як можна б уявити собі ,,цілу'' людину без зрозуміння мистецтва, яке вказує далекі обрії, відчиняє очі на ,,нові світи'', дає розуміння нових аспектів, як можна споглядати на світ, і як муситься глядіти на нього, — у цілому багатстві всіх данностей, у повноті їхньої краси, у величавості краси.

Накреслене завдання є у повній однозвучності із давнім українським виховним ідеалом, що свій зразок знайшов у грецькій ,,калокаґіатії'', тобто у довершеній синтезі добра й краси які себе взаємно проникають, доповнюють й доконалять: поміж городами із барвними квітами й квітучими деревами веде стрімка й камениста дорога пані Христини (,,Моя дорога'') на шпилі — до ущасливлюючого й визволяючого сонця. Іноді здається, що на тих деревах розвішано замість овочів розмальовані лямпіони, які чомусь нагадують ялинкові свічі. В ім'я ПРАВДИ досліду й навчання мусить йти наша дорога також в саму середину КРАСИ мистецтва. І як дуже радіємо ми, коли зробимо дальший крок на каменистій дорозі наших насущних перепон і турбот, — крок, що наближує нас таки до далеких цілей. Це було тло для цілої атмосфери вечора, що стався вступом до виставки.

Ми радіємо також, — і це була друга радість вечора, — коли ми можемо мостити шляхи комусь іншому, щоб він зміг зайти дальше, — коли ми можемо когось підтримати у його амбітних починах та змаганнях. Пані Христина має за собою вже більшу кількість виставок, але ж для української спільноти і досі залишається вона невідомою. Цією виставкою УВУ мав її відкрити для земляків — хто ж мав би це, врешті, зробити?! — для тих земляків, для яких вона, власне кажучи, жила й творила. І це тим більше годиться підкреслити, що вона виросла на чужині і що в чужій школі вона навчалася й студіювала. При тому її загальне й мистецьке образування було дуже старанне, що зокрема годилося підкреслити при першій зустрічі із новим середовищем. Як вже можна було дізнатися із розісланих запрошень, пані Куріца-Ціммерман кінчала школи в двох містах (в Ґрацу й у Відні) і навчалася в двох фахових школах чи академіях: ще важливіше, що вона мала чотирьох майстрів, що незаперечно запевнює всебічність. У віденській Академії прикладного мистецтва студіювала вона малярство й графіку, кераміку й різьбу, і там опанувала вона в окремій клясі техніку ґобелену. Студії її тривали сім років. Як бачимо, її палітра багата, але з усього багатства змогли ми бачити, — за простірними й технічними труднощами — тільки невеликий вирізок, який, однак, був дуже репрезентативним вирізком і дав добру уяву про талант. Треба надіятися, що ця перша виставка для земляків у Мюнхені зацікавить наші мистецькі кола за океаном і що вони у Америці й у Канаді підготують чергові виставки. Це дуже почесне й шляхетне завдання — відкривати двері молодим талантам.

[Продовження буде]

Іван Базарко

НА ПРОЩАННЯ СВ. П. Д-РА В. НЕСТЕРЧУКА

(Слово біля відкритої домовини)

Живі квіти оповили сіру домовину. В ній спочило тіло людини, яку ми всі знали, шанували і любили. Смерть д-ра Несторчука прийшла несподівано і вона викликала в нас усіх глибокий жаль і смуток.

І хоч ми знаємо, що, так як він, щоднини, щохвилини відходять тисячі, сотні тисяч людей у вічність, то жаль стискає нам серця.

Від хвилини, коли вперше появилася на землі страшна смерть, затаївшись на блідому обличчі вбитого Авеля, аж по нинішній день, вона виконує своє невмолиме діло. Вона безжалісно вириває дитину з рук матері, родичів від заплаканих дітей, залишає вдів та сиріт.

Вона ненадійно скосила дорогого Доктора Нестерчука — людину ще так недавно повної сили, енергії, широких плянів як в родинному і особистому житті, так і в громадському.

Із віддалі тільки кількох днів виразно викристалізовується індивідуальність Покійного. В нього на устах була все особлива, якась дружня — легка усмішка. І була в нього в днях радости і в днях журби, все ясна думка, ясний погляд на скомпліковані чи то економічні, чи громадські справи. Його зовнішність з правильними рисами гарного обличчя, струнка постать, елегантність в поведінці, його дружність у зустрічах свідчили про культуру його

Св. п. д-р Вол. Нестерчук

роду і народу.

Ніжна вдачею і скромна в поведінці постать Покійного йшла впарі з його великим фаховим знанням, а передовсім з його надзвичайною працьовитісттю. По професії правник. Скінчив право на Львівському університеті, завершивши його докторатом „сума кум лявде" на Українському Університеті. В Америці, до якої прибув 1954 р., скінчив Ню Йорк Університет в ділянці банково-економічній і працював в банку Гановер Траст Компані, ведучи міжнародний бухальтерійний відділ. Ця професійна праця, що вимагала вісім годин часу, не спинювала його віддавати майже других вісім годин праці в громадському українському секторі. Він же ж член Головних Управ ООЧСУ, НТШ, голова Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку, як і член Контрольної Комісії УККА. В ту громадську працю вклав він усю свою душу, час і здоров'я. На таких, як він, спочивало і спочиває наше громадське життя в Америці.

Його житьовий шлях зі соняшного Поділля з родинного міста Тернополя, де побачив світ в 1909 році де закінчив середню освіту — у світ хмародерів до Ню Йорку не був легкий, не був короткий і не був спокійний. Все це минуло. — Прийшла смерть.

Шевченко в своїм останнім перед смерттю написанім вірші спокійно прощався з видимим світом.

„На той світ, друже мій, до Бога
Почимчикуєм спочивать
Втомилися, і підтоптались
І розуму таки набрались
Та й буде з нас...
Та нескореними устами
Помолимось Богу
Та рушимо тихесенько
В далеку дорогу."

В ту далеку дорогу „іджеже ність ні болізни ні печали, а жизнь безконечная" відійшов покійний Доктор.

Ці короткі болючі слова нехай будуть нев'янучою китицею квітів на його могилу від Українського Конгресового Комітету Америки.

Дружині Покійного, його синам та їх рідням складаю глибоке співчуття. А память про Покійного хай буде вічною між нами.

КРАЙОВА УПРАВА ТОВАРИСТВА ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ ПОМІСНОЇ УКЦеркви в США

повідомляє,

що З'ЇЗД МИРЯН відбудеться в СУБОТУ, 8-го КВІТНЯ 1978 р. в Ню Йорку, в Українському Народному Домі при 140 Другій евеню на загальну тему:

„ПОМІСНА УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В УКРАЇНІ Й ДІЯСПОРІ"

- Тут будуть входити окремі доповіді: Помісна УКЦерква в Україні, Польщі, діяспорі і окремо у Великій Британії.
- Після коротких 15-20 хвилинних доповідей передбачена довша дискусія.
- Початок нарад в десятій годині ранку, а закриття в шостій годині вечора.
- Просимо всіх мирян до численної участи.

До побачення на З'їзді Миряи в Ню Йорку
Крайова Управа Т-ва

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ НЮ ЙОРКУ

просить Членів з Родинами і Громадянство на відчит

Інж. РОМАНА ЗАПУТОВИЧА

віцепрезидента Western Union на тему:

„КОМУНІКАЦІЯ ПРИ ПОМОЧІ СВІТЛА"

Доповідь відбудеться в СУБОТУ, 1-го квітня 1978 о год. 7 веч. в залі Українського Інституту Америки 2 Схід 79 вулиця, Ню Йорк

Після доповіді гутірка при чаю і закусках

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

нашої Найдорожчої Мами і Бабуні

бл. п.

ОЛЬГИ ТУНІК

буде відправлена

ПАНАХИДА

у НЕДІЛЮ, 2-го квітня 1978 р. о год. 11:30 в церкві СВ. ТРОЙЦІ в Бріджпорті, Конн.

Просимо Приятелів і Знайомих згадати Покійну у своїх молитвах

ГАЛИНА — донька з родиною

Дня 24-го березня 1978 р. в Ню Йорку нагло вибув з наших рядів наш Незабутній Побратим

СЛ.П.

Мґр ЯРОСЛАВ ГРИНЕВИЧ

б. старшина Легіону УСС, УГА і Армії УНР. Діяльний учасник збройної боротьби за Українську Державність, на еміграції довголітній дуже діяльний член Нюйоркського Відділу ОбВУА, директор Військово-Історичного Інституту при НТШ та діяльний член інших комбантантських організацій, лицар ордена Симона Петлюри, нагороджений Хрестом УГА, Воєнним Хрестом, Хрестом 60-річчя Відродження Українських Збройних Сил й ін., визначний комбатантський і суспільно-громадський діяч, б. адвокат в Західній Україні.

Вічна вдячна пам'ять нехай буде Йому серед сучасного і грядучих поколінь Української Нації.

Опечаленій Родині висловлюємо глибоке співчуття

Управа ОбВУА Відділ Ню Йорк

Колишнім Воякам і Громадянству подаємо сумну вістку, що дня 15-го березня 1978 року в Феніксі, Арізона, відійшов у Вічність

СВ. П.

ВАСИЛЬ ЛИТВИНИШИН

учасник Визвольних Змагань в рядах Української Галицької Армії.

ПОХОРОН відбувся на міськім цвинтарі, дня 18-го березня 1978 року.

Дружині Покійного і всій Родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

Управа Станиці в Феніксі, Арізона Союзу Українських Ветеранів в ЗСА

УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗСА

повідомляє, що 25-го березня 1978 р. відійшов у Вічність

бл. п.

адв. ЯРОСЛАВ ГРИНЕВИЧ

член НТШ, автор праць і статтей на літературознавчі і історичні теми, суспільний та громадський діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Рідні Покійного складаємо щирі слова співчуття.

Ділимося з усім громадянством сумною вісткою про упокоєння нашого Незабутнього голови, невтомного діяча

бл. п.

МИКОЛИ БІГУНА

На Вічний спокій відпроваджуємо Його у суботу, 1-го квітня о год. 1-ій на цвинтар в Бавнд Брук, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа і Мешканці Оселі „Золота Осінь"

Дня 25-го березня 1978 р. у Кергонксоні, Н. Й. нагло відійшов у Засвіти наш Незабутній Побратим-співв'язень

СВ. П.

МИКОЛА БІГУН

геройський борець за Українську Державність в рядах УВО — ОУН й інших революційних організацій, кол. політв'язень польських і совєтських тюрем та концтаборів, а зокрема Берези Картузької, на еміграції діяльний член нашого Об'єднання і визначний політичний та суспільно-громадський діяч в краю і на еміграції.

Вічна Йому Пам'ять!

Опечаленій Родині на руки Вельмишановної вдови передаємо сердечні вислови глибокого співчуття.

Управа Об'єднання кол. Політв'язнів Берези Картузької

Зі жалем повідомляємо громаду українців в ЗСА і Канаді, що

МИКОЛА БІГУН

націоналістичний активіст, в'язень тюрем і Берези Картузької, член ОУН, ОДВУ і УНС та член президії Сенату ОУН

помер на 77 році життя в Кергонксоні, Н. Й. дня 25 березня 1978 року.

Родині висловлюємо співчуття!

Сенат Організації Українських Націоналістів

У П'ЯТНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

БЛ. П.

ІРЕНИ з ПАЛАМАРЧУКІВ ПИЗЮР

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА

В СУБОТУ, 8-го КВІТНЯ 1978 р.

о год. 9-ій ранку

в церкві УСПЕННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ в СТ. ЛУЇС, Мо.

ЕВГЕН і МАКСИМ ПИЗЮР

Українська Католицька Церква св. Юра в Ню Йорку
і
Комітет Будови Церкви св. Юра

запрошують
все Українське Громадянство
на

ПОСВЯЧЕННЯ НОВОЇ ЦЕРКВИ

яке відбудеться

в неділю, 23-го квітня 1978 року

Год. 1:30 по пол. — ПРОЦЕСІЙНИЙ ПОХІД.
Год. 2:00 по пол. — ПОСВЯЧЕННЯ — АРХИЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА БОЖА.
Год. 6:30 веч. — БЕНКЕТ, WALDORF ASTORIA, GRAND BALLROOM, Park Avenue & 50th Street, NEW YORK, N.Y.

Вступ на бенкет $35.00 від особи.

Участь у бенкеті просимо зголошувати до 6-го квітня 1978 р., особисто у парохіяльному уряді, або листовно на адресу: St. George's Ukrainian Catholic Church, 33 East 7th Street, New York, N.Y. 10003. Tel. (212) OR 4-1615.

- **До участи в поході, посвяченню і Архиєрейській Службі Божій, запрошуємо Українські Організації Великого Ню Йорку з іхніми прапорами.**
- **Просимо всі Українські Центральні і Місцеві Організації вислати своїх представників на святковий Бенкет.**

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 21 березня 1978 року, на вигнанню в Прусах, з Волі Всевишнього, відійшла у Вічність на 97-му р. трудолюбивого життя наша Найдорожча Мама, Бабуня і Прабабуня

бл. п.

КСЕНЯ МАЙКОВИЧ з АНТОНІВ

народжена в селі Ославиця, пов. Сянік, Лемківщина

В глибокому смутку:

Сини — АНДРІЙ з дружиною МАРІЄЮ, внуками і правнуками на Лемківщині.
ВАСИЛЬ з дружиною АНАСТАСІЄЮ, внуками і правнуками в ЗСА
ПАВЛО з дружиною КАТЕРИНОЮ, внуками і правнуками в ЗСА
Дочки — МАРІЯ БАРНА, з внуками і правнуками на вигнанню в Прусах
ЕВА з чоловіком ІВАНОМ ПРОКОПОВИЧ, внукою і правнуками на вигнанню в Прусах
Невістка — АННА МАЙКОВИЧ, внуки і правнуки на вигнанню

Родини просять про молитви за душу Покійної, а в пам'ять Й. складати пожертви на Наукову Фундацію Лемківщини.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

П О Д Я К А

В понеділок, 27-го лютого 1978 року в Клівленді, відійшла від нас у Богом призначене вічне життя, а 2-го березня була похоронена наша Найдорожча, Дружина, Мама й Бабця

БЛ. П.

ОЛЕНА (ГАЛЯ) зі СТРИЙСЬКИХ ПОПЕЛЬ

Цим шляхом хочемо подякувати всім нашим Рідним, Приятелям і Знайомим, що своєю участю в похоронних відправах, висловами співчуття, пожертвами різних видів, а передусім молитвами виявили свою пошану й любов до нашої Найдорожчої Дружини й Мами та тим допомогли нам видержувати цей важкий удар долі.

Щиро дякуємо о. прот. Ярославові Сіркові та нашому парохові о. Михайлові Ревтюкові за урочисті відправи Панахид та за всі Богослужебні відправи в день похорону.

З глибини нашого серця дякуємо о. Я. Сіркові за змістовну, сповнену християнської філософії й любови ближнього прощальну проповідь у церкві, а нашому Приятелеві-землякові О. Новицькому за прощання після Панахиди.

Дякуємо щиро співакам хору „Дніпро" та їх дириґентові Е. Садовському, що з власної спонуки звеличали похоронні відправи та пам'ять найдорожчої для нас Особи своїм зворушливим співом, що його Вона все так дуже любила.

Ми невимовно вдячні Рідним, Друзям і Знайомим, що приїхали і прилетіли з далеких сторін, щоб засвідчити свою пошану й любов до нашої Незабутньої Дружини й Мами, що їх усіх Вона так дуже любила.

Сердечно дякуємо всім Тим, що телеграмами, телефонами й листами поспішили висловити нам своє щире співчуття та дали нам моральну піддержку в нашому горю.

Зокрема сердечно дякуємо всім Тим, що прикрасили останні хвилини туземного побуту нашої Рідної Дружини й Мами численними китицями чудових квітів.

Наша безмежна вдячність усім Жертводавцям на Заупокійні Богослужби і всім Тим, що вшанували пам'ять найдорожчої нам Особи значними датками на корисні громадські потреби, а нашому Приятелеві-землякові М. Гірнякові за ініціятиву та переведення збірки.

Вкінці дякуємо похоронному заведенню п. М. Колодія за вважливу і солідну фахову обслугу.

Хай всіх Вас — наших Ближніх за Ваше добре серце Господь благословить безмежними ласками, а зокрема добрим здоров'ям!

Горем прибиті:

ЯРЕМА — муж
МАРТА ГАЛЯРЕВИЧ — дочка
ЮРКО й АНДРІЙ — сини

ВИКАЗ ПОЖЕРТВ ДЛЯ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ бл. п. ОЛЕНИ ПОПЕЛЬ

П.Т: На Служби Божі:

По 20. — Горянів Д., по 15. — Космос С. Т. 35.00
По 10. — Вангул І. Л., Гірняк М. Л., Кассараба М., Малиновські В. С., Небеш С. В., Палажій Р. О., Полатайко Р. Е., Полянський Ю. А., Раковський І. С., Раковська З., Руденський І. О., Слободян М. М., Стефаник М., Стрийський А. І., Тарабанова Н. 150.00
По 5. — Базарко В. Л., Возьняк Р. О., Грабець Р. М., Гук О. М., Грушкевич М. М., Данилевич Б. Я., Дуб М. О., Жарський Е. Д., Клос І., Корлятович В. Д., Левицький В. І., Мачалаба А. і Ярош З., Микита І., Мудрий Л., Оришкевич Ю. М., Пік В. І., Раковський Р. Х., Сатурський Б. А., Ярема Я. Н. 95.00

Разом: 280.00

П.Т: На Патріярший Фонд:

По 50. — Раковський Р. Л., Рейнарович Л. М. 100.00
По 30. — Жарський Едвард, Дарія 30.00
По 25. — Ставнича М., Савчак М. О., Раковський І. З. 75.00
По 20. — Голіян М. Л., Захарія О., Зубаль С., Івануса В., Камінська З., Кришталович Я. Я. 120.00
По 10. — Білинська Л., Голубець З. М., Данилевич Р., Клос І., Комарянський І. Дз., Кучменда С. М., Кривяк Я. М., Мацілинський К., Тарчанин Т. О., Хміляк В. О. 100.00
По 5. — Говикович Я., Ільчишин В. О., Фединський А. Л. 15.00

Разом: 440.00

П.Т: На фонд Укр. Студій в Гарварді:

По 150. — Попель Ярема, по 120 — Гаврилів Михайло. 270.00
По 100. — Гірняк М. Л., Лагошняк В., Раковський Я. Х. 300.00
По 60. — Слободян Михайло і Марія 60.00
По 50. — Восвідка І. М., Веремчук С. М., Галяревич С. О., Кассараба Р. М., Кудрик О. С., Новицький О. І. 300.00
По 25. — Дейвідсон Ф., Дейчаківський Б., Кузьмич Ю. К., Новицький А., Рощаковський А. А., Слівінскі Е., Трешньовський Р. О., Федорів В. Д., Шевчук Д. С., Цимбалістий Б. М. 250.00
По 20. — Білинський М. О., Загаєвич Т. М., Семенина Ася, Раковська Ніна, Хроновят Мирослав 100.00
По 15. — Небеш Степан і Володимира 15.00
По 10. Бочар М. Дж., Басалик Д., Грабець Р. М., Гук О. М., Демянчук Б. О., Надозірний В. А., Пік В. І., Салик Я., Сатурський Б. А., Сидір Я. М., Раковська З., Фур І. С., Футей Б. М., Н. Н. 140.00
По 5. — Іванишин М. І., Федьків І. М., Гарматі А., Марковіч Ж., Цайм Ч., Скрейбек Дж., Каборнай П., Постотнік Д. 40.00

Разом: 1.475.00

Разом загальна сума: 2.195.00

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

нашої Найдорожчої Незабутньої Дружини, Мами і Бабці-

бл. п.

ОЛЕНИ ПОПЕЛЬ

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в СУБОТУ, 8-го КВІТНЯ 1978 р. в год. 10-ій рано в українських католицьких церквах:

СВ. ПЕТРА й ПАВЛА в Клівленді, Огайо
та
РІЗДВА ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ в Ню Бронсвік, Н. Дж.

Про молитви просять

Горем прибиті:

ЯРЕМА — муж
МАРТА — дочка
ЮРКО, АНДРІЙ — сини

ВІДБУВСЯ СОБОР...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

перед згадати недалеку річницю 1000-ліття Хрищення України та 50-ліття Великого Голоду в Україні. Схвалено відзначити ці річниці виданням кількох наукових і популярних публікацій та покликати для цього спеціяльну комісію, укомплектовання якої доручено проф. І. Коровицькому.

За визначні події у внутрішньому житті Церкви Собор Єпископів вважає щорічні єпархіяльні собори УАПЦ в Австралії (червень) й Англії (вересень). Схвалено привітати учасників цих соборів та висловити провідникам церковного життя у тих країнах — священикам і мирянам — сердечну подяку за їхній труд на ниві УАПЦеркви, а вірним за їхню відданість рідній Церкві та щедрі пожертви на її потреби. Окреме признання висловлено Генеральному Церковному Управлінню, духовенству і вірним в Англії за придбання у минулому році в Лондоні мурованої церкви, яку Собор Єпископів визначив на катедральний храм УАПЦ у тій країні.

Висловивши радість з приводу систематичного і всебічного розвитку Духовної Семінарії та запізнавшись докладно з її потребами, Собор Єпископів схвалив дальший плян розбудови семінарії, що його опрацювала Опікунча Рада Семінарії, передбачуючи у тому пляні будову окремого будинку для студентського інтернату. У зв'язку з цим Собор Єпископів приєднався до заклику Владики Митрополита про забезпечення семінарії у необхідні для здійснення того пляну засоби, кличучи водночас вірних до щедрих пожертв.

Зчерги Собор Єпископів розглянув актуальні уставові й обрядові справи та одноголосно висловився проти скорочення відправи Св. Літургії. Що ж торкається передбачених Требником чинів, то Собор постановив розглянути на наступній сесії пропозиції відносно їх скорочення. Крім того, уточнено формулу поминовання Ієрархії і державної влади. Довше зупинився Собор над бажаною декому т.зв. „Загальною сповіддю" і постановив доручити Всеч. Духовенству точно дотримуватись вчення Церкви та уділяти Св. Причастя виключно тим особам, які відбули індівідуальну Св. Сповідь й одержали розгрішення священика. Одночасно з цим Собором постановив звернутися до духовенства і вірних з закликом про зміцнення внутрішньої церковної дисципліни.

Велике стурбовання виявили члени Собору Єпископів з приводу зростаючого все терору в СССР взагалі, а в Україні зокрема. Жертвами цього терору і знущань в Україні стають насамперед віруючі люди та борці за волю, релігійну свободу і державну незалежність українського народу. Собор Єпископів схвалив посилити оборону переслідуваних, а до того всіма доступними нам засобами. З болем у серці Собор Єпископів осудив байдужість Ієрархії Вселенської Православної Церкви та Всесвітньої Ради Церков до долі і терпінь страдника за Христа Всеч. о. Василя Романюка та постановив доручити духовенству УАПЦеркви поминати його ім'я під час Проскомидії та в ектеніях.

Між іншими справами місцевого значення, Собор схвалив акцію за поставлення в Осередку нашої Церкви в Бавнд Бруку пам'ятника бл. п. Митрополитові Василю Липківському та заходи для придбання в околицях Піттсбургу в ЗСА посілости для таборування нашої молоді влітку.

Підсумовуючи виконану під час Собору працю, Митрополит Мстислав висловив собратам єпископам сердечну подяку за їхній труд та побажав їм повнити сил для дальшого служіння Св. Церкві і многострадальному українському народові.

Того ж дня вечером, Опікунча Рада Семінарії гостила Владик, педагогічний персонал і студентів скромною вечерею. Була це зворушлива зустріч ієрархів з майбутніми пастирями, на яких з великою нетерпеливістю чекає вся наша Церква і всі її вірні.

ЗА ЄДИНИЙ ФРОНТ З ЖИДАМИ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

чині на Правобережжі, яке знайшло свій клясичний вираз у народній пісні про Зельмана, що іде з ключами від української церкви, — відсіль і пішло масове включення жидів в адміністраційний, включно з поліційним, апарат після приходу до влади большевиків.

Але у політиці треба виходити завжди з нинішнього, а не вчорашнього і позавчорашнього дня. Нинішній день наказує нам замиритися з жидами. Мусимо привітати кожну жидівську ініціятиву, яка шукає правди в історії українсько-жидівських взаємин. Треба привітати факт, що вже є поважні жидівські історики, які правильно шукають джерела трагедії жидів за Хмельниччини у тій ролі, яку грали жиди, як чинник польонізації та соціяльного визиску України за історичної Польщі. Але ж за Центральної Ради і згодом, після прогри українських визвольних змагань, був поважний гурт видатних жидівських діячів, які підтримували українську державність: прізвища Соломона Гольдельмана, Пінхаса Красного, Арнольда Марголіна, Ісаака Грінбавма, Абрагама Інзлера, історика Шіппера, Михайла Рінгля і багатьох інших видатних жидівських діячів, які співпрацювали з українцями, були доказом, що таки не всі жидівські діячі пливли у фарватері антиукраїнства. Нам треба вітати тепер тих дисидентів, як Михайло Штерн й інші репресовані в СССР жидівські діячі, які вбачають головне джерело антиукраїнської постави жидів — у ворожій пропаганді Москви. Треба вітати, що в Ізраїлі постало Товариство дослідів українсько-жидівських відносин. Автор цих рядків уже чверть сторіччя тому своїми статтями „За чистий стіл з жидами", „За терпець в українсько-жидівських відносинах" і ін. („Свобода" з 1951 р.) пропагував розмови з жидами задля спільного нашого антимосковського фронту. Тодішній діялог був невдачний і довів мене до висновку, що відношення жидів до українців зміниться „через ніч", коли воскресне українська держава. Але, може, це помилковий висновок. Може треба діяти зараз, негайно, щоб спаралізувати провокацію Москви, яка штучно створює і підсичує в Україні антисемітизм, щоб штовхати українців на погроми і опісля радіти, що вдалося за одним махом — і по жидах вдарити і українці скомпромітувати. Чи не пора і нам тут заснувати поважне Українсько-жидівське Товариство, чи не пора на поважне Українсько-польське Товариство, чи не пора би вже ділом, не тільки словом, творити односпільний фронт проти Москви всіх тих, що їхнім ворогом є Москва?!

СТЕЖКА БІЛЯ ДОРОГИ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

нашому домі і в розмові з моїм чоловіком сам піддав думку написати до міністерства прохання про допомогу на наукову поїздку закордон, з поданням теми досліджень. Користаючи кількакратно з такого „ґрент", ми їздили до Румунії (Чернівці, Ужгород, Букарешт) з наміром студій в музеях, університетах та зустрічі з археологами. При цій нагоді ми відбули прогулянку до королівського курорту Мамая на побережжі Чорного моря. Тут ми вперше побачили безмежну поверхню кобальтової води, що хвилями м'якими простягалась в нескінченість. На широкому, спіненому обрії нам ввижались козаки на чайках, що їхали в Царгород „до султана в гості". Наступними етапами були Будапешт (сліди мадярів в Галичині) дальше Відень археологічний музей. В 1938 р. в Бресляві на Шлезьку мій чоловік дав доповідь про розкопи в Крилосі в „Ост Европа Інститут" і в університеті. В 1939 р. мав на ту саму тему доповідь на міжнародному археологічному конгресі в Берліні і в тому теж часі в „Українському Науковому Інституті", де був присутній і брав участь в дискусії гетьман Павло Скоропадський. В літку того ж року діставав візу на поїздку до Швеції для дослідження пам'яток Варягів-Вікінгів, здогадних основників староклязівської династії. Війна перекреслила цей плян.

В часі большевицької влади припинились дальші розкопи в Крилосі. Музей НТШ перенесено до окремого будинку і названо його „Історичним Музеєм" Львівський університет дістав назву ім. І. Франка і в ньому мій чоловік був професором археології. Зі студентами бував у Крилосі і давав пояснення історичного значення. В тому часі провадив теж розкопи на городищі в Плісеньку біля Золочева, в товаристві, чи радше під наглядом, київського археолога В. Петрова. Мій чоловік брав теж участь з доповіддю про Крилос на всесоюзному з'їзді дослідників древних руських городів в Ленінграді. Доповідь свою повторив в Історичному факультеті в Москві. Тоді мав нагоду познайомитись з Київськими археологами згаданим вже В. Петровим, П. Курінним, М. Міллером, Слявіном, Козловським, Брайчевським і Цинкаловським з Волині. Йому ця подорож до СССР не дуже була привабливa саме в той час, коли німців у воєнних діях гнав сильний „Дранг нах Остен". Я проводила неспокійні дні у Львові, слідкуючи за звідомленнями з фронту. Яка ж була для мене заспокоююча несподіванка, коли почула в радіо з Москви, як диктор представляв мого чоловіка і після того він сам вітав совєтських археологів українською мовою. Вкінці німці зайняли Україну і загнались під Сталінград. Почався хаотичний відворот, Ми не могли ждати на нову зміну і в 1944 р. прийшлось покинути батьківщину та великим ісходом податись на захід.

Першою зупинкою був Відень, де знайомий професор археології Менгін запропонував мому чоловікові вести зі студентами розкопи в Лінцу. Загроза бомбових налетів на Відень змусила нас знову шукати безпечнішого місця для нового перебування. Користаючи зі знайомства з професором археології Такенбергом, ми виїхали до Геттінгену, але вкороці з ним разом виїхали до Бонну. Тут протягом кількох років мій чоловік, як професор-гість викладав в університеті археологію Східньої Европи. Водночас був опікуном студентів-втікачів різної національности, в тому теж української групи, які студіювали в Боннському університеті. В 1948 р. прийшлось назавжди покинути Европу і відплисти за океан до Канади та поселитись на постійно в Торонто. В Канаді немає особливого зацікавлення канадською старовиною. З доручення єпископа Ізидора Борецького, кол. студента Богословської Академії у Львові, мій чоловік поїхав до Мідленду, де аматор-археолог розкопував поховання замучених індіянами перших християнських місіонарів. Ця праця моєму чоловікові не відповідала. Була і друга пропозиція з урядових чинників з Оттави: шукати слідів коли і звідки прийшли індіяни і ескімоси до північно-західної Канади. І тим разом мій чоловік відмовився прийняти таке зайняття у переконанні, що для досліджень праісторичних часів країни слід мати не тільки фахове знання і методи праці, але теж трішки серця, внутрішнього вдоволення з досягненого відкриття. Можливо, це не звучить науково, бо ж для науковця байдуже, в якому краю буде його письмовий стіл, але тоді це країна мусить бути для нього чимось особливо атрактивним.

Не було іншого виходу як працювати на прожиток фізично. Мій чоловік дістав працю в торговельній компанії „Ітон'с", а що був „добрим робітником", то працював там цілих сім років пенсійного віку. Тоді весь вільний час присвячував науковій праці. Крім того, на „Українознавчих Курсах" викладав археологію України, при допомозі прозірок, дописував до регіональних збірників, був співробітником Української Енциклопедії. Старанням „Комітету Української старовини" в 1961 р. видав книжку „Археологія України". Останнім часом, коли вже цілком перейшов на емеритуру, кожного дня працював в університетській бібліотеці над темою „Ранні слов'яни і етногенеза українського народу".

Ніколи не забуду цієї хвилини, як радісно він затирав долоні зі словами: „текст уже готовий, тепер беруся рисувати карти поширень культур". На жаль, не сподилось йому бачити свою працю закінченою. Старанням „Українського Історичного Товариства" Ню Йорк, Торонто, Париж, Мюнхен видано в 1977 р. книжку п.н. Ярослав Пастернак „Ранні слов'яни в історичних, археологічних та лінгвістичних дослідженнях" та в „Ювілейному збірнику наукових праць НТШ в Канаді" надруковано статтю Івана Лучкова п.н.: Ярослав Пастернак, Бібліографічний Покажчик.

Була неділя, 30 листопада 1961 р., вранці, коли саме ми збиралися іти до церкви, як раптом смерть перервала життя людини, яка весь свій вік присвятила пошукам коріння українського народу, від сивої давнини до велико князівських часів. Тлінні останки Ярослава Пастернака спочили в чужій землі, далеко від рідної, дорогої України.

Археологічну бібліотеку, денник розкопів, архівні матеріяли, листування з волі Покійника я передала до Бібліотеки Українського Інституту в Гарварді при університеті.

Я свідома цього, що в моєму ретроспективному огляді спомині можуть трапитися деякі неточності. Багато з того часу (40 років) вже полиняло в пам'яті, а то й призабулось. Проте, в житті кожної людини бувають переживання, які сильніше закарбовуються в пам'яті а з відстані часу вони стають більш рельєфні, остають живими до кінця життя, наче б то все було вчора...

„МОСКВА — ВОРОГ"...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

мала виключно пропагандивний характер.

І, напевно, нічого не сказали на цій конференції про оборону права людини в СРСР, що дуже стурбувало всіх інакшедумаючих і всіх віруючих в нашій країні, бо вони надіялися, що про них там скажуть авторитетне слово. Проте, на жаль, так не сталося. Звичайно, ми не маємо найменшого сумніву, що всі учасники конференції — це люди чесні і щиро бажають миру і справедливости на землі, але вони, напевно, не знають, що цілком іншого миру бажає собі Москва.

Їй потрібний такий мир, який дав би їй змогу встановити свою тиранію і знищити свободу в світі, бо коли Радянський Союз хоче миру і справедливости на землі, то чому тоді він не дає миру і свободи своїм громадянам, чому в Радянському Союзі жорстоко судять людей тільки за висловлення своїх переконань в слові чи на письмі, чому не засудили важких злочинців, злочинців у минулому в нашій країні?

Та ж тут знищено мільйони людей в мирний час! А тепер знову в Радянському Союзі повіяло духом сталінізму. Таким чином, нам здається, різні конференції про мирні проблеми світу повинні все на перше місце ставити справу людини і в жодному випадку їх не можна відбувати в Москві, тому, що Москва ворог миру і людяности на землі. Тому ми просимо, Вашу Святість, докласти усіх зусиль, щоб припинити дике потоптання прав людини в СРСР, щоб у темряву, в якій ми перебуваємо, проникнуло світло справедливости і миру.

Покірний Ваш слуга — священик В. Романюк"

ЛИСТ ДО МИТРОПОЛИТА УАПЦ

„Ваше Високопреосвященство! Насамперед запевняю Вас у своїй відданості й покорі. Заявляю, що все вважав і вважаю себе членом УАПЦ, не дивлячись на те, що формально належав до чужої ієрархії, бо, як відомо, Українська Церква, так Православна, як і Католицька, на Україні заборонені, така бо дикунська етика більшовиків.

Вашому Високопреосвященству напевно відомо, що 1976 р. я відмовився від радянського громадянства і 4 червня того ж року звернувся до Конгресу й уряду США з проханням надати мені американське громадянство, бо називатися громадянином радянської країни, де здійснено великі злочини проти миру і людяности, та які не припинилися і дотепер, тільки мають більш вишукану і приховану форму, вважаю неморальним.

Як Господь допоможе пережити це ув'язнення, то докладу всіх зусиль, щоб залишити це прогресивне комуністичне рабство. Дуже погано, що я не маю близької родини за кордоном, яка знайшла б мені десь доброго адвоката, який зайнявся би моєю справою і тому прошу благословення Вашої милости допомогти мені у цьому.

Мені ще залишилося 1 рік концтабору і 3 роки заслання, це звичайно ... (нечітко), але моя дружина і син могли б виїхати скоріше, зокрема, коли сина також переслідують. В грудні 1976 року, на розпорядження КГБ його виключили з університету. Погодитися з цим безправ'ям я не хочу, але боротися самому важко, а тому, я вважаю, адвокат міг би допомогти в моїй справі.

Хотілося б вірити, що адвокат поміг би мені нарешті скоріше звільнитися з ув'язнення, але що тут дуже багато, що чужинецькі адвокати прослідкують їх беззаконня, беззаконня супроти мене і моєї родини вчинено не мало, то думаю, що він був би потрібний, зокрема він міг би допомогти моїй дружині і синові виїхати. Одначе, хай буде за Вашим благословенням.

Прошу Ваших молитов і благословення.

Покірний слуга Вашого Високопреосвященства священик В. Романюк"

АСОЦІЯЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

така велика кількість наших людей не зрозуміла тієї очевидної і основної різниці між людьми й інституціями, що є для нас корисні, і людьми чи інституціями, що стоять на службі української етнічної групи. Логіка того підходу до справ заставила Управи УААУП займати становища проти української наукової політики, на основі якої розбудова українських наукових інституцій — це маловажна чи навіть безуспішна активність.

Становище те знайшло, між іншим, свій вислів у співпраці УААУП з УВУ. Із звіту бувшого голови УААУП, проф. М. Степаненка, виходить, що завдяки Мюнхенському проєктові (ініційованому проф. І. Каменецьким у співпраці з проф. Степаненком та іншими) УААУП у вирішальний спосіб допомогла УВУ у відновленні академічної акредитації Міністерстве освіти Баварії.

Асоціяція дещо теж зробила і в інших ділянках, зокрема у влаштовуванні наукових конференцій і фінансовій підтримці видавничої діяльности. Ділянки ті дуже важливі, і Асоціяція має величезні можливості, щоб в тих ділянках зробити багато більше, чим це було можливе дотепер. В будучності Асоціяція могла б збільшити кількість наукових конференцій. Звичайно того роду конференції відбуваються переважно в Ню Йорку і переважно для українців. Коли б Асоціяція мала досить фондів, вона могла б дати гроші своїм членам на організації того роду конференцій по цілій Америці. Це для нас була б незвичайно корисна річ.

Коли б Асоціяція мала більше фондів, вона могла б подати до відома своїх членів, що в нас є гроші на підтримку публікацій не тільки в ділянці історії чи культури, але й в усіх ділянках, що відносяться до життя української нації чи української етнічної групи. Праць, написаних з української точки зору і з українською об'єктивністю, напевно немає на Заході забагато. Деякі люди, вправді, журяться тим, що українська об'єктивність у писанні наукових праць це погана річ, і що найкраще, коли українці пишуть з американської, німецької чи загальнолюдської об'єктивністю. Та це, здається, є вислів нашої національної безхарактерности і непевности. Члени інших націй, які пишуть з їхньої національної точки зору, цілком тими речами не журяться.

Проєкти ті, звичайно, будуть фінансовані Науковим Фондом УААУП. Завдяки жертвенності малої кількости людей, капітал НФ росте. Та ріст цей дуже повільний. На жаль, одна частина української громади не додачує важливости того роду інституцій, зокрема тут, в Америці. Друга частина любить із праці і грошей інших користати, та не любить на ту працю давати гроші, а третя частина підтримує тільки інституції своїх ідеологічних середовищ. Помимо того, НФ уже почав приділювати постійну грошову дотацію на цілі Асоціяції. На щастя, пожертви на НФ з року на рік все ще ідуть вгору, а це дає змогу значно підвищувати постійну дотацію Фонду. Є деяка надія на те, що уже в недалекій будучності НФ матиме змогу фінансувати речі більших розмірів.

ТАРЗАН, Ч. 7923. Дивний свідок

Я радо відновив би свою летунську кар'єру, щоб тільки мати нагоду взяти того повітряного пірата на мушку мого кулемета!

Принаймні знаємо, що пірати ще далі находяться в цій околиці...

Незабаром джетовий літак злітає вниз і зникає нижче верхів'я дерев...

... А тоді приземляється на малому летовищі...

... В якому теж час на недалекому дереві схвильовано заверещала мавпа!